

اختلال طیف اتیسم

راهنمای والدین، معلمان و متخصصان

مولفان

مریم عشوری

(دانشجوی دکتری فلسفه تعلیم و تربیت دانشگاه الزهراء (س))

نگین توکلی فخر آبادی

(کارشناسی ارشد تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش)

رضوان گیوی

(کارشناسی ارشد تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش)

علی اکبر داودی

(دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی دانشگاه محقق اردبیلی)

ویراستار علمی و بی

روح الله فتح آبادی

(دانشجوی دکتری روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی دانشگاه علامه طباطبائی)

انتشارات آوای نور

تهران - ۱۳۹۸

بسم الله الرحمن الرحيم

تهران، میدان انقلاب، پلاک ۹۹، طبقه دوم تلفن: ۶ و ۷۳۵۰۶۶ / نمابر: ۶۶۴۸۰۸۸۲

اختلال طیف اتیسم راهنمای والدین، معلمان و متخصصان

مولفان: مریم عشوری - ترگس توکلی، نخر آدی، رضوان گیوی

علی اصغر داودی

ویراستار علمی و ادبی: روح الله فتح آبادی

ناشر: انتشارات آوای نور

صفحه آرا: منیر السادات حسینی

چاپ: اول ۱۳۹۸

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۴۵۷-۴

قیمت ۱۶۵۰۰ تومان

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

عنوان و نام پدیدآور	: اختلال طیف اتیسم راهتمای والدین و مریضان مولفان مریم
مشخصات نشر	: عشوری، او دیگران، آ.
مشخصات ظاهری	: تهران : آوای نور، ۱۳۹۷.
شابک	: ۱۲۸ ص
وضعیت فهرست نویسی	: 978-600-309-457-4
یادداشت	: فیبا
موضوع	: مولفان مریم عشوری، برگس توکلی فخرآبادی، رضوان گیوی، علی اصغر، اود
موضوع	: درخودماندگی کودکان
شناسه افزوده	: Autism in children
شناسه افزوده	: عشوری، مریم، ۱۳۵۸ -
رده بندی کنگره	: فتح آبادی، روح الله، ۱۳۷۲ -، ویولتار
رده بندی دیویی	: ۵۰۶RJ / ک ۸۶الف ۲۶ ۱۳۹۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۲۸۵۸۸۲/۶۱۸
	: ۵۵۴۰۰۰۴

فهرست مطالب

مقدمه	۹
فصل اول: تاریخچه، تعریف، طبقه‌بندی و نرخ شیوع	۱۳
تاریخچه اختلال اتیسم	۱۳
تعریف و طبقه‌بندی اختلال اتیسم	۱۶
اختلال اتیسم به عنوان اختلال طیفی و پیوستار	۲۱
سطوح اختلال طیف اتیسم	۲۲
سطح ۲: نیاز به حمایت زیاد	۲۳
سطح ۳: نیاز به حمایت بسیار زیاد	۲۴
نرخ شیوع	۲۴
فصل دوم: سبب شناسی اختلال اتیسم	۲۹
۱) روابط بین کودک و محیط اجتماعی	۲۹
۲) ناهنجاری‌های عصب-شناختی	۳۱
۳) جریان‌های بنیادین زیستی - شیمیایی	۳۴
فصل سوم: ویژگی‌های کودکان با اختلال اتیسم	۳۱
نقص در ارتباط و تعاملات اجتماعی	۳۲
نقایص گفتاری و زبانی	۳۸
وجود رفتارهای تکراری و کلیشه ای	۴۰
ناپختگی عاطفی	۴۲

۴۳.....	واکنش به محرک‌های حسی
۴۳.....	نقص در بازی کردن
۴۳.....	قدرت تخیل ضعیف

فصل چهارم: تشخیص اختلال اتیسم ۴۵

۴۶.....	تشخیص اختلال اتیسم توسط متخصصان
---------	---------------------------------

فصل پنجم: ابزارهای سنجش مهارت های اجتماعی و رفتارهای

کلیشه ای در حوزه اختلال اتیسم ۴۹

۵۰.....	نیمرخ مهارت های اجتماعی بلینی
۵۸.....	مقیاس تجدید نظر شده رفتارهای کلیشه ای

فصل ششم: روش های مداخله ای در اختلال اتیسم ۶۷

۶۷.....	آموزش پاسخ محور
۷۰.....	سیستم ارتباطی مبادله تصویر (پکس)
۷۳.....	رویکرد هر می آموزش
۷۵.....	مراحل و شیوه اجرای سیستم ارتباطی مبادله تصویر
۷۶.....	مرحله یک: آموزش تبادل با هدایت فیزیکی
۷۹.....	استراتژی های آموزش
۸۰.....	نکاتی در اجرای مرحله یک
۸۱.....	مرحله دوم: گسترش دادن خودکاری
۸۵.....	مرحله سوم: تدبیر خودکار تصاویر
۹۰.....	روش تصحیح خطا
۹۱.....	نکاتی در اجرای مرحله ۳

مرحله چهارم: ایجاد ساختار جمله.....	۹۲
*نکاتی در اجرای مرحله ۴.....	۹۶
نکاتی در اجرای مرحله ۵.....	۹۸
مرحله ششم: تفسیر کردن در پاسخ به یک سؤال.....	۹۸
نکاتی در اجرای مرحله ۶.....	۱۰۲
۴. های بعدی.....	۱۰۳
۵. ان های اجتماعی.....	۱۰۴
۶. کار د د ان های اجتماعی.....	۱۰۵
۷. روش ان رایز.....	۱۰۷
۸. اصول ان رایز.....	۱۰۸
۹. علت مفید بودن ان رایز و تکنیک های روش درمانی ان رایز.....	۱۰۹
۱۰. تکنیک های ان رایز.....	۱۱۰
۱. ملحق شدن.....	۱۱۰
۲. انگیزه سازی.....	۱۱۰
۳. آموزش اجتماعی شدن در حال بازی.....	۱۱۰
۴. انرژی، هیجان و اشتیاق.....	۱۱۱
روش درمانی سانرایز چگونه انجام می شود؟.....	۱۱۱
یکپارچگی حسی.....	۱۱۱
دارو درمانی.....	۱۱۴
مداخلات ارتباطی.....	۱۱۵
مداخلات خانواده محور.....	۱۱۶
تحلیل رفتار کاربردی.....	۱۱۷
درمان از طریق زندگی روزمره (هیگاشی).....	۱۱۸

- ۱۱۹..... حرفه آموزی
- ۱۲۰..... گفتار درمانی
- ۱۲۰..... موسیقی درمانی
- ۱۲۱..... درمان با کمک حیوان
- ۱۲۲..... روش درمان دلاکانو
- ۱۲۲..... روش تیج
- ۱۲۳..... بازی درمانی
- ۱۲۷..... الگوسازی یادویی
- ۱۲۷..... خود مدیریت
- ۱۲۹..... منابع

مقدمه

اختلال اتیسم به دلیل برخورداری از چندین ویژگی مانند، نقایص اجتماعی، مشکلات زبانی و گفتاری، ناهنجاری‌های رفتاری و خیلی از مواقع تشخیص دیگرهنگام می‌تواند فشارهای روانی زیادی را بر خانواده تحمیل کند. این اختلال کیفیت زندگی، سلامت عمومی، رضایت زناشویی و سازگاری اجتماعی والدین را با خطر جدی روبرو می‌سازد و سبب بهم ریختگی نظم زندگی خانواده می‌شود و هزینه‌های زیادی درمانی و توانبخشی این کودکان بار سنگینی را بر دوش خانواده می‌گذارد.

کودکان با این اختلال جز کودکان با نیازهای ویژه به حساب می‌آیند چراکه ویژگی‌های رفتاری و بالینی آن‌ها باعث می‌شود که تغییر روش و محتوای آموزشی در آموزش و پرورش آن‌ها ضرورت پیدا کند.

باتوجه به گزارش‌های جدید، شیوع اختلال اتیسم در جامعه به شدت روبه رشد و نگران کننده است به همین دلیل شناسایی این اختلال در جهت انجام مداخله زودهنگام در این حوزه امری بسیار ضروری به نظر می‌رسد و متخصصان و درمانگران اختلال اتیسم نیز براین عقیده اند که هر چه مداخلات درمانی و توانبخشی زودتر آغاز شود، اثر بخشی آن بیشتر خواهد شد. لازم به ذکر است مداخله‌های درمانی و توانبخشی زود هنگام،

زمانی اتفاق می‌افتد که تشخیص این اختلال زود هنگام می‌باشد و این مهم زمانی حاصل می‌شود که عموم جامعه نسبت به نشانه‌های این اختلال آگاهی داشته باشند تا در زمان مشکوک شدن به نشانه‌های این اختلال در اطرافیان، بتوانند به مراکز روان‌پزشکی و روان‌شناسی مراجعه نمایند و اگر فرد مورد نظر تشخیص قطعی اختلال اتیسم را توسط متخصص دریافت کرد بی‌درنگ مداخلات درمانی و توانبخشی را شروع نمایند، چرا که اگر این اختلال هرچه دیرتر تشخیص داده شود اثر گذاری منفی آن بر خود فرد، اختار خانواده و همچنین جامعه بیشتر خواهد شد. همچنین انجام درمان‌ها در این میان ضرورت زیادی دارد این است که شناخت ویژگی‌های این کودکان توسط عموم جامعه باعث می‌شود که جامعه بتواند این کودکان را بپذیرد و در جهت تشخیص و مداخله در اختلال آن‌ها گام‌های مثبتی بردارد.

از این رو انتظار می‌رود خوانندگان گرامی، اگر کتاب از جمله معلمان، مربیان، روان‌شناسان، روان‌پزشکان، متخصصان مغز و اعصاب، کاردرمانگران، گفتاردرمانگران و خانواده‌های کودکان با اختلال اتیسم، شناخت لازم در مورد اختلال اتیسم، در جهت سازگاری بیشتر با این اختلال که دارند،

کتاب حاضر در ۶ فصل تنظیم شده است. در فصل اول به تاریخچه، تعریف، طبقه‌بندی و نرخ شیوع اختلال اتیسم؛ در فصل دوم به سبب شناسی اختلال اتیسم؛ در فصل سوم به توصیف ویژگی‌های کودکان با اختلال اتیسم؛ در فصل چهارم به تشخیص اختلال اتیسم؛ در فصل پنجم

به معرفی ابزارهای سنجش مهارت‌های اجتماعی و رفتارهای کلیشه‌ای در حوزه اختلال اتیسم و در فصل ششم به روش‌های مداخله‌ای در اختلال اتیسم پرداخته شده است.

امید است مطالب این کتاب مورد توجه مخاطبان قرار بگیرد و خوانندگان محترم با پیشنهادهای سازنده خود، موجبات اصلاحات این کتاب را در چاپ‌های بعدی فراهم نمایند.

www.ketab.ir